

întreprinsă, mai puțin răspîndit. Iată formele care circulă în graiul meu natal:

	Singular		Plural
pers. I.	m.	<i>ăsta, astûia</i>	<i>ăstea, astóra</i>
	f.	<i>ăsta, aștiia</i>	<i>ăstea, astóra</i>
pers. II.	m.	<i>ăla, aluiia</i>	<i>ăia, alora</i>
	f.	<i>ăia, aliia</i>	<i>ălea, alora</i>
pers. III.	m.	<i>ăla, alûia</i>	<i>ăia, alóra</i>
	f.	<i>ăia, aliia</i>	<i>ălea, alóra</i> ¹⁰

Pronumele *ăsta* indică obiectul apropiat de persoana I (*ăsta de-aici*), *ăla* indică obiectul apropiat de persoana a II-a (*ăla de-aci*), iar *ăla* indică un obiect care nu-i apropiat nici de persoana I, nici de persoana a II-a (*ăla de-acolô, ăla dicolô* etc.). Deosebirea formală dintre pronumele demonstrative care este raportat la pers. II și cel care este raportat la pers. III este foarte mică și din această cauză greu sesizabilă de cei neavertizați. La majoritatea formelor de nom.-acuz. ea se referă la vocala inițială: *ăla de-aci* — *ăla dicolô*, pl. *ăia de-aci* — *ăia dicolô*, *ălea de-aci* — *ălea di colô*. La formele de gen.-dat. deosebirea formală se obține prin deplasarea accentului: *ăluia* — *alûia*, *ăliia* — *aliia*, *ălora* — *alóra*. Într-un singur caz (nom.-acuz. feminin singular) deosebirea formală nu se realizează: *ăia de-aci*, *ăia di colo*. Faptul că pronumele raportat la pers. II e apropiat formal nu de cel raportat la pers. I, ci de cel raportat la pers. III, face ca scrisorile și convorbirile telefonice ale oltenilor să nu surprindă prin această particularitate. De vreme ce în vorbirea celor mai mulți vorbitori *ălea* și *ălea* nu sînt decît variante fonetice, e greu să se sesizeze diferența care se face de către persoanele din regiunea respectivă între cele două forme, pentru că, deși deosebite din punct de vedere funcțional, în cazul convorbirilor la distanță cele două forme își împart sfera de întrebuințare a formei literare *ăle(a)* și nu încalcă domeniul de întrebuințare al formei *ăste(a)*.

La întrebările pe care le-am pus persoanelor mai sus indicate am primit atît răspunsuri care confirmă acest sistem al pronumelor demonstrative în graiul din localitatea natală a subiectului, cît și răspunsuri din care rezultă că subiectul anchetat nu-și dă seama că ar exista vreo deosebire între pronumele care în tabloul de mai sus sînt trecute la persoana a doua și cele care sînt trecute la persoana a treia. Au confirmat acest sistem (deși nu întotdeauna diverșii termeni aveau un aspect fonetic identic cu formele cuprinse în tabloul respectiv) următorii informatori: 1a, 2, 5, 6, 7, 8, 12d, 14, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 29, 31, 32, 33, 36, 40, 41 și 42. Pe baza materialului de care dispun în prezent, nu pot să-mi dau seama dacă sistemul pronumelor demonstrative *ăsta* — *ăla* — *ăla* are (spre deosebire de sistemul adverbial *ăici-ăci-acolô*) o arie discontinuă sau însoțește întotdeauna opoziția *ăici-ăci-acolo*. Totuși, bazîndu-mă pe faptul că pentru aceeași localitate am și răspunsuri care confirmă și răspunsuri care nu confirmă sistemul ternar al deicticelor, înclin să consider mai probabilă cea de a doua alternativă. Răspunsuri diferite am primit și de la informatorii din satul meu natal (punctul 1), în al cărui grai știu sigur

¹⁰ Forme fără particula deictică *-a* (*ăst, ăstor* etc.) nu se întîlnesc. Forma cu particula deictică se folosește și fără prezența substantivului determinat, și în prezența lui: *ăsta, omu ăsta, astûia, omului astûia* etc. Demonstrativul se folosește numai după substantivul la care se referă.